

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1480/2016
02.11.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића, Лидије Ђукић, Снежане Андрејевић и Бисерке Живановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Мирослав Нешић, адвокат из Врања, против тужене Републике Србије – Министарство правде Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Врању Гж 1191/15 од 01.02.2016. године, у седници већа од 02.11.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Врању Гж 1191/15 од 01.02.2016. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Врању Гж 1191/15 од 01.02.2016. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Врању П 2578/14 од 17.09.2015. године у ставу 1. и 3. изреке.

Тужиоцу се досуђују трошкови ревизијског поступка у износу од 18.600,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П 2578/14 од 17.09.2015. године, у ставу 1. изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати 35.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 17.09.2015. године па убудуће до исплате све у року од осам дана по пријему пресуде. У ставу 2. изреке, одбија се тужбени захтев тужиоца преко досуђеног износа, а до тражених 100.000,00 динара односно за 65.000,00 динара као и за законску камату на тај износ као неоснован. У ставу 3. изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 102.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Вишег суда у Врању Гж 1191/15 од 01.02.2016. године, преиначена је пресуда Основног суда у Врању П 2578/14 од 17.09.2015. године тако што се одбија тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужена на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати 35.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 17.09.2015. године до исплате. Преиначена је првостепена пресуда и у односу на одлуку о трошковима спора тако што је тужилац обавезан да туженој на име трошкова поступка исплати 51.000,00 динара са законском затезном каматом, а тужилац је обавезан да туженој исплати и трошкове другостепеног поступка у износу од 12.000,00 динара са законском затезном каматом.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о трошковима спора и то на основу члана 403. став 2. ЗПП или посебну ревизију по члану 404. ЗПП.

Ценећи дозвољеност изјављене ревизије, Врховни касациони суд је нашао да не постоје законски услови за тужиочеву ревизију по члану 403. став 2. ЗПП, с обзиром да се ради о спору мале вредности. Међутим, испуњени су услови за посебну ревизију по члану 404. ЗПП.

Чланом 404. ЗПП је предвиђено да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе као и ако је потребно ново тумачење права. О дозвољености такве ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

У конкретном случају, овај суд налази да постоји потреба да се уједначи судска пракса и правилно примене одредбе материјалног права када се ради о примени члана 560. став 3. Законика о кривичном поступку ("Службени лист СРЈ" 70/01... "Службени гласник РС" 58/04... 72/09), а везано за право на накнаду нематеријалне штете лицу које је било неосновано у притвору односно шта се сматра недозвољеним поступцима лица којима је притвор проузрокован.

Из утврђеног чињеничног стања у конкретном случају произилази да је Општинско јавно тужилаштво у Бујановцу поднело захтев за спровођење истраге 21.11.2005. године против ББ и овде тужиоца АА, због постојања основане сумње да су извршили кривично дело тешке крађе у саизвршилаштву из члана 166. став 2. у вези става 1. КЗ РС у вези члана 22. ОКЗ. Истражни судија је издао наредбу Министарству унутрашњих послова да се АА принудно доведе 19.09.2016. године ради саслушања у суд, након чега је МУП Врање обавестио истражног судију да наведено лице није пронађено на траженој адреси као и да смишљено избегава довођење скривајући се и мењајући адресе становања због чега је предложено одређивање притвора. Истражни судија је још једном издао наредбу МУП-у да се наведено лице принудно доведе и то најпре за дан 05.03.2007. године, а потом и за дан 20.03.2007. године да би у оба случаја МУП обавестио суд да наведено лице

није пронађено. Иза тога истражни судија Општинском суду у Бујановцу је решењем Ки 166//05 од 20.11.2007. године одредио притвор према осумњиченом АА, а по том решењу он је лишен слободе 12.03.2008. године. Истражни судија је саслушао осумњиченог 19.03.2008. године и истог дана му је укинут притвор, а након тога 29.12.2008. године Општинско јавно тужилаштво је обавестило суд да одустаје од даљег кривичног гоњења АА. Из наведеног произилази да је тужилац неосновано провео у притвору од 12.03.2008. до 19.03.2008. године. Због те околности, првостепени суд налази да тужиоцу припада накнада нематеријалне штете у износу како је досуђено, док другостепени суд преиначује првостепену одлуку и налази да тужиоцу накнада штете због неоснованог притвора не припада због тога што је он својим недозвољеним поступцима проузроковао лишење слободе.

Европска конвенција о људским правима у члану 5. утврдила је сваком лицу право на слободу и безбедност, предвидела разлоге за лишење слободе, а у ставу 3. је утврђено да свако ко је био ухапшен и лишен слободе у супротности са одредбама тог члана има утуживо право на накнаду. Сличну одредбу садржи и члан 35. Устава Србије где је предвиђено да ко је без основа или незаконито лишен слободе притворен или осуђен за кажњиво дело има право на рехабилитацију и накнаду штете од Републике Србије и друга права утврђена законом.

Законик о кривичном поступку који је важио у време када је тужилац био у притвору у члану 560, а на шта се позива и другостепени суд је утврдио право на накнаду штете лицу које је било неосновано у притвору, али је предвидео и да накнада штете не припада лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе.

Другостепени суд налази да је тужилац у конкретном случају управо својим недозвољеним поступцима проузроковао лишење слободе, те да му отуда право на накнаду штете не припада. Као недозвољено поступање тужиоца третира се промена његовог места боравка о чему није обавештавао надлежне органе, због чега је био недоступан државним органима те је због тога према њему морао бити одређен притвор. Међутим, одредбом члана 243. став 4. Кривичног законика је предвиђено да се у вези са позивањем осумњиченог у фази истраге примењују одредбе тог закона којима је регулисано позивање. У члану 134. закона је предвиђено да се присуство окривљеног у кривичном поступку обезбеђује његовим позивањем, а позив му упућује суд. Из чињеничног стања, произилази да је након пријема захтева за спровођење истраге од стране МУП-а истражни судија одмах издао наредбу том органу да се овде тужилац принудно доведе. Дакле, тужилац није примио позив пре наредбе за принудно довођење од суда, ничим се не доказује, осим наводима МУП-а, да је овде тужилац знао да је против њега покренут поступак истраге те да је он у намери да избегне вођење поступка мењао место боравка. Ако то није доказано, као што је то у овом случају, онда се не може прихватити став другостепеног суда да је тужилац својим поступањем проузроковао одређивање притвора као мере његовог присуства ради вођења поступка. Код чињенице да је притвор тужиоцу одређен неосновано, а имајући у виду и наведено, произилази да тужиоцу у конкретном случају припада право на накнаду нематеријалне штете због неоснованог притвора, те је због свега тога овај

суд и преиначио другостепену пресуду и потврдио првостепену, све на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Тужиоцу су признати трошкови ревизијског поступка и то за писање ревизије у износу од 12.000,00 динара и за таксу на ревизију у износу од 6.600,00 динара све по важећим адвокатским таксеним тарифама.

**Председник већа
судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић